

NAGYSZOMBATI LAMENTÁCIÓ

Virrasztó zsolozsma

Ezt a zsolozsmát pénteken este (éjszaka) vagy szombaton hajnalban (reggel) imádkozzuk. A zoltárok a sírban nyugvó, az alvilágba alászálló Messiásról énekelnek, de már előre vetítik az ő húsvéti győzelmét. A három olvasmány után - „Pro laudibus”, vagyis a hajnali imádság lerövidített formájaként - a bűnbánati („Miserere”) zoltárt és a megváltást megjövendülő Hálaéneket imádkozzuk, majd a zsolozsma végén ősi magyar szertartással drámai litániában fohászkodik az Egyház a megváltást beteljesítő Üdvözítőhöz.

BEVONULÁS

Az officiáns vörös palástot ölt, az előénekesek (korátorok) és olvasók albában, a ministránsok karingben. Valamennyien csendben az oltárhoz vonulnak, előtte tiszteletet adnak, majd a korátorok elkészített helyükhöz, a pap kíséretével a székekhez, a ministránsok a triangulumhoz mennek.

ZSOLTÁROZÁS

Az antifónát a korátorok kezdik, közösen folytatjuk (vagy: a korátorok végigéneklük, s közösen megismételjük). A zoltárokat versenként váltakozva éneklük a korátorok és a közösség. Az antifónát minden zoltárrész végén megismételjük, eközben a ministránsok a triangulumon jobbról- balról szimmetrikusan kioltanak egy – egy gyertyát (a zoltárok végéig összesen hatot)

U-ram, te ki-hoz-tad az al-vi-lág-ból az én lel-ke-met.

(8.t.) † *

4. ZSOLTÁR (Az üldözést szenvedett, s most sírban nyugvó Krisztus szava)

Midón segítségül hívlak, hallgass meg engem, én igazságom /Istene, *
ki a szorongatásból tágasságra vezetél /engem.

Könyörülj /rajtam, * és hallgass meg imádságomat!

Emberek fiai, meddig lesztek kemény /szívűek? * miért szeretitek a hiúságot,
és keresitek a hazug/ságot?

Tudjátok meg, hogy csodát művel az Úr az ő /szentjével, * az Úr meghallgat
engem, mikor hozzá /kiáltok.

Haragudjatok bár, de ne vétkez/zetek, * szálljatok magatokba
nyugvóhelyeteken, és elcsönde/sedjete!

Áldozzátok az igazság áldo/zatát, * és biztatok az /Úrban!

Sokan mondják: valami jót ki mutat immár /nekünk? * Jelként ragyogtasd
fölöttünk, Uram, orcád világos/ságát!

Ki vigasságot adott a /szívembe, * nagyobb, mint övék, mikor boruk és
búzájuk bőséggel /terem.

Így hát békességben alszom és /megnyugszom,*** mert ha magam vagyok is, te megtartasz, Uram, remény/ségben. **Ant.**

23. ZSOLTÁR (A dicsőségnek Királya leszáll az alvilágba, s az ószövetségi igazakat, az első megváltottakat bevezeti országába.)

Az Úr a föld és benne /minden, * a földkerekség és mind, akik abban /laknak.

Mert ő állította azt a tenge/rekre, * és ő szilárdította meg a folyó/vizeken.

Ki mehet föl az Úr /hegyére, * és ki állhat meg az ő szent /helyén?

Az ártatlan kezű és tiszta szívű, † ki lelkét hiabavalóságra nem /vetette, * sem álnokságot nem szólt felebarátja /ellen.

Az vesz áldást az /Úrtól, * és irgalmasságot az ő szabadító Iste/nétől.

Ez az a nemzedék, mely Istent /keresi, * mely Jákob Istenének orcáját /keresi.

Nyissátok meg a kapukat, † és táruljatok fel, örök /kapuk, * hadd menjen be a dicsőségnek /Királya!

Ki ez a dicsőséges /Király? * Az erős és hatalmas Úr, a harcokban győze/delmes!

Nyissátok meg a kapukat, † és táruljatok fel, örök /kapuk, * hadd menjen be a dicsőségnek /Királya!

Ki ez a dicsőséges /Király? *** A seregek Ura, ő a dicsőségnek /Királya! **Ant.**

29. ZSOLTÁR (A feltámadás reménységében nyugvó Krisztus szava, de egyben a megváltott emberiség hálaéneke)

Magasztallak téged, Uram, mert fölemeltél /engem, * nem engedted, hogy az én ellenségeim örüljenek /rajtam.

Én Uram, Istenem, hozzád kiál/tottam, * és meggyógyítottál /engem.

Uram, kihoztad az alvilágból az én /lelkemet, * életre keltettél a sírba szállók /közül.

Dicséretet mondjatok az Úrnak, ő /szentjei, * hálát adjatok az ő szentségének emlékeze/téért.

Mert egy pillanat az ő /haragja, * de jóakarata végig az /életen.

Este még siralom /vagyom, * de reggelre már /öröm.

Én pedig biztonságomban így szóltam /akkor, * „nem rendülök meg mindent/örökké.”

Uram, a te akaratom /szerint * erőssé tetted az én /hegyemet.”

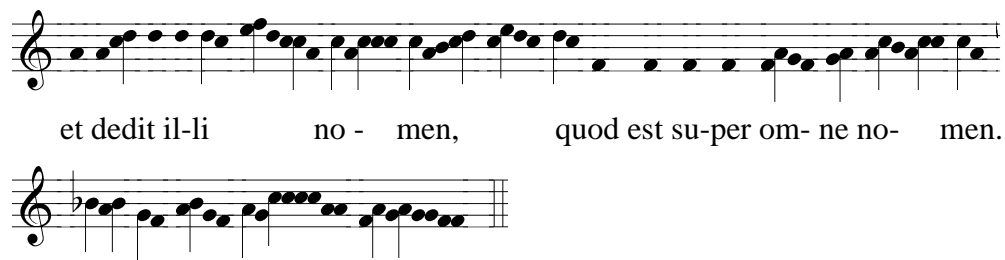
De elfordítottad az orcádat /tőlem, * és akkor megren/dültem.

Hozzád kiáltottam, /Uram, * az én Istenemhez könyö/rögtem.

Mi haszon az én /véremben, * ha alámegyek a /romlásba?

Vajon a por áld-e /téged, * és hirdeti-e a te igaz/ságod?

Meghallgatott az Úr, és könyörült /rajtam, * az Úr lett nékem /segítőm.

A pap mélyebb hangon, prózában hozzáteszi: MORTEM AUTEM CRUCIS.

A szólisták is letérdenek (gyertyáikat, ha eddig égtek volna, eloltják). Egy-két perces néma elmélkedő imádság. Az officiáns könyvére ütve jelt ad, mire a ministránsok menetben előhózzák a gyertyát. Az officiánshoz viszik, ott letérdenek és világítanak a könyörgés olvasásához. Az officiáns felállva, köszöntés és felszólítás nélkül olvassa a Könyörgést:

Tekints le, kérünk, Urunk, háznak népére, melyért a mi Urunk, Jézus Krisztus nem habozott magát az ártóknak kezébe adni, s a keresztnak kínzóeszközét magára venni.

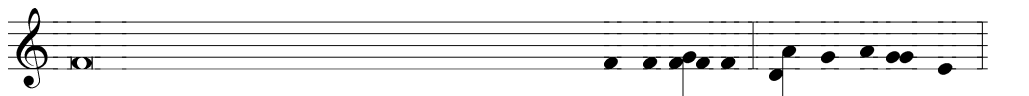
(Magában folytatja:)

Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

A ministránsok visszahelyezik a gyertyát a triangulum csúcsára. A pap és a kísérete az oltárhoz megy, s tiszteletadás után csendben kivonulnak.

ha-lá-lod-dá le-szek ó, Ha-lál! **H: U-ram, ir-gal-mazz né-künk!**

Urunk, Krisztus engedelmes volt egészen a ha-lá- lig. **Kir-je e-lei-szon.** stb.

Ki a kereszten ki-tárt ka-rok-kal min-den századokat magad-hoz von-tál:

H: U-ram, ir-gal-mazz né-künk!

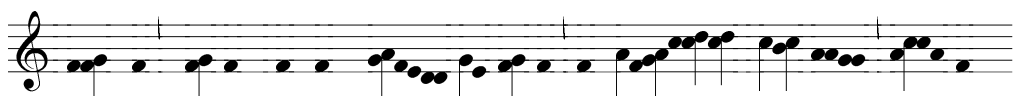
Krisz-tus engedelmes volt ér - tünk mind

a ha lá - lig.

A pap mélyebb hangon, prózában hozzát teszi: ÉSPEDIG A KERESZTNEK HALÁLÁIG!

Latinul:

Christus factus est pro no - bis o-be - di -ens us -que

ad mor-tem, mor-tem au - tem cru -cis.

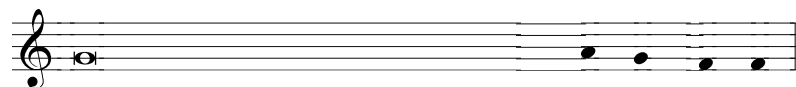

V.) Propter quod et De-us exaltavit il-lum,

Sírásomat öröme fordí/tottad, * elszaggattad gyászruhám, és körülöveztél vigas/sággal.

Hogy énekeljen neked az én dicsőségem, és ne /hallgasson, ’*’ én Uram, Istenem, örökké hálát adok /néked. **Ant.**

VERZIKULUS:

E: Az én testem remény-ség-ben nyug-szik.

N: Mert nem engeded, hogy a te szented rom-lást lás- son.

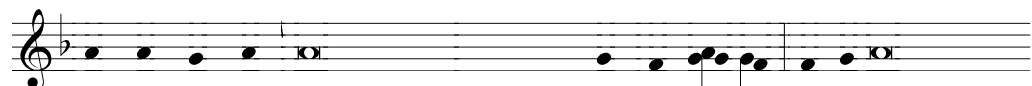
OLVASMÁNY JEREMIÁS SIRALMAI 5, 1 – 11. 21. / Óz 14, 2

Jeremiás próféta imádsága. A bűnei miatt a Sátán szolgaságába jutott nép panaszos imádsága.

Az olvasmány címe után leülünk, majd énekkel felelünk. A responzórium (és a következő olvasmányokat követő responzóriumok) éneklése közben a ministránsok ismét eloltanak mindkét oldalról egy-egy gyertyát a triangulumon.

Kez-dő-dik Jeremiás prófétának i-mád-sá- ga: Emlékezzél meg, Uram, mi

tör-tént raj-tunk, nézzed és lásd megalá-zottsá-gun-kat. A mi örökrészünk

má-sok-ra szál-lott, a mi házaink i-de-ge-nek-re. Ár-vák-ká lettünk atya

nél-kül, s anyáink, mint az öz- ve-gyek. Sa-ját vizünket pénzért isszuk,

saját fáinkat nagy á-ron vesszük. Nyakunknál fogva vo- nat- tat-unk,

s a megfáradottnak nem a-da-tott nyu-ga-lom. Egyiptomnak nyúj-tot-tuk

ke-zün-ket, és az asszíroknak, hogy jóllak-junk ke-nyér-rel. A mi atyáink
vétkeztek, és nin-cse-nek töb-bé, és mi viseljük az ő go-nosz-sá- gu- kat.
A szolgálak ural-kod-nak raj-tunk, nincs, aki megszabadítson azok- nak
ke- zé- ből. É-le-tünk veszedelmével hozunk ma-gunk-nak ke-nye-ret,
a fegyver miatt a pusztá- ban. A mi bőrünk, mint a ke-men-ce, iz-zik
az éhségnek ége-té-se mi- att. Az asszonyokat Sionban meg-a- láz-ták,
és a szüzeket Júda vá- ro-sa- i- ban. Tekints meg, Uram, és mi megtérünk
hoz-zád, ú-jítsd meg napjainkat, mint kez-det-ben vol- tak!
Je-ru-zsá-lem, Je- ru- zsá-lem, térj meg a te Uradhoz, Is- te- ned-hez!

Miképpen megmondotta szentjeinek ajka /által, * prófétái által, kik kezdettől fogva /voltak.
Hogy szabadulást ad a mi ellensége/inktől, * és mindazok kezéből, kik gyűlölnek /minket.
Hogy irgalmasságot cselekszik atyá/inkkal, * és megemlékezik szent szövetsé/géről.
Az esküvésről, mellyel megesküdött atyánknak, Ábra/hámnak, * hogy megadja /nékünk.
Hogy megszabadulván az ellenség /kezéből, * félelem nélkül szolgáljunk /néki. Szentségben és igazságban az ő színe /előtt, * életünknek minden /napján.
És te, gyermek, a Magasságbelinek prófétája /leszel, * mert az Úr orcája előtt mégy, elkészíteni az ő /utait.
Hogy az üdvösség ismeretét megadja az ő /népének, * bűneiknek bocsána/tára.
A mi Istenünk irgalmának mélységei /által, * mivel meglátogatott minket a magasságból /támadó.
Hogy megvilágítsa azokat, kik a sötétségben és a halál árnyékában /ülnek, * és lépteinket a békességnek útjára iga/zítsa. **Ant.**

Az antifóna megismétlése közben a templom valamennyi világítását eloltják. A ministránsok a triangulum utolsó gyertyájával megindulnak az oltár felé. A szentélybe érve a gyertyát az oltár mögött vagy a sekrestyében - égve - elrejtik, majd az oltárt körbevéve letérdelnek. A szolóénekesek előrelépnek a szentély bejáratáig, és ott megállnak. A szólisták kivételével valamennyien letérdelünk, s kezdődik ősi magyar liturgikus szokás szerint a **Kyrie Puerorum**.

KYRIE PUERORUM (Litánia a Keresztrefeszítetthez)

Kir- je e- lei-son. Krisz-te e-lei-son. Kir- je e- lei-son.
Jé-zus Krisz-tus, ki el-jöt-tél, hogy é- ret-tünk szen-vedj:
H: U-ram, ir-gal-mazz né-künk! Urunk, Krisztus engedelmes volt egészen
a ha- lá - lig. **Kir-je e- lei-son.** stb. Ki prófétai szóval kinyi-latkoztattad:

Ne vess el engem orcád /elől, * és Szentlelkedet ne vond meg /tőlem.
Add vissza nekem a te üdvösséged /örömét, * és készséges lélekkel erősíts meg /engem.

Hadd tanítsam meg a bűnösöket a te uta/idra, * és az istentelenek majd megtérnek /hozzád.

Szabadíts meg engem a vértől, Isten, én üdvösségemnek /Istene, * és nyelvem magasztalni fogja igazsá/godat.

Uram, nyisd meg ajka/imat, * és szám a te dicséreted hir/deti.

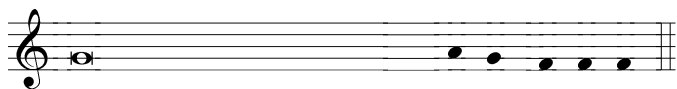
Mert nem az áldozatban gyönyör/kődöl, * és hiába hozok égőáldozatot, nincsen az tetszé/sedre.

A töredelmes lélek az Istennek tetsző /áldozat, * a megtört és alázatos szívet, ó, Isten, meg nem /veted.

Cselekedj kegyesen, Uram, Sionnal jóakarated /szerint, * hogy megépüljenek Jeruzsálemnek fa/lai.

Akkor elfogadod az igazság áldozatát, † az ajándékokat és az égő áldo/zatot, ** akkor visznek majd oltárodra áldozati ál/latot. **Ant.**

VERZIKULUS:

E: Hiszem, hogy meglátom az Úr-nak ja- va- it.

N: Az élőknek or- szá- gá- ban.

BENEDICTUS (Zakariás hálaéneke)

A Benedictus éneklése közben a ministránsok eloltják a templom oltárain lévő gyertyákat is, majd egyikük a triangulumról leemeli a 15. gyertyát, s az ének végéig a nép felé fordulva kezében tartja.

Az asz-szo-nyok ott ültek a sír - nál, köny-nyez-ve si-ratták az U-rat.

(1. t.) † *

A BENEDICTUS-t keresztvetéssel kezdjük, minden versét iníciummal énekeljük!

† **Áldott az Úr, Izraelnek /Istene, *** mert meglátogatta és megváltotta az ő /népét.

És fölemelte nekünk az üdvösség /erejét, * Dávidnak, az ő szolgájának /házában.

RESPONZÓRIUM: PLANGE QUASI VIRGO (ad notam D.U. 68)

E: Ó, én népem, indulj siralomra, / és zokogjon szűzek sokasága, minden rendek, félve rettegjenek, / és Istennek könyörgést tegyetek.

E: Bűnbánatban gyászruhát öltsetek, / szívetekben Istenhez térjetelek,

H: MERT IMMÁR JÓ AZ ÚRNAK NAGY NAPJA, / MELYNEK SÚLYÁT SENKI NEM ÁLLHATJA.

E: A nép vétkét, papjai, nézzétek, / oltár előtt kiengeszteljétek,

H: MERT IMMÁR JÓ AZ ÚRNAK NAGY NAPJA, / MELYNEK SÚLYÁT SENKI NEM ÁLLHATJA.

OLVASMÁNY NAGY SZENT LEÓ PÁPA NAGYSZOMBATI BESZÉDEIBŐL

Véget ért, Kedveseim, Üdvözítőnk diadalmenete a keresztfára, s kereszthalála kegyelmi ajándékainak szétosztása befejeződött.

Minderről a szövetség szövegei már előre hírt adtak. Szomorkodjék tehát csak a test szerint gondolkodó, örvendezzék viszont az, ki szellemében krisztusi. S az Ünnepe, mely amazoknak éjszakára váltott, nekünk a villámlás fényével világoljon. Krisztusnak egyazon keresztje ugyanis a hívőknek dicsőség, a nem-hívőknek bűnhődés.

Mert jóllehet az üldözők örjöngése mást sem tett az Úr fölsége ellen, mint durván kegyetlenkedett vele, és könyörtelenül halálra gyötörte őt, mégis a megváltottak számára az Úr szenvedéséből tényleg és igazabban az örvendezésnek támad értelme, és nem a szomorkodásnak. Menthető volt akkor a tanítványok rémülete, midőn egyazon gaztett véghezvitelére összefutottak az írástudók és a főpapok, s e kövér ökrök gögös felfuvalkodása, meg a bika-borjak hetvenkedő orcátlankodása dühöngött, midőn a juhok szeme láttára mohó vadállatok vérszomja követelte az igazi Pásztor vérének, mikor végezetül ő maga, aki szenvedésre jött, a mi természetünkkel közösségben azt mondotta: „Szomorú az én lelkem mindhalálig!”

De most már, hogy az erőtlenség magára vállalása által hatalma az isteni erőnek világossá lett: a híveknek semminemű bánkódása a Húsvét ünneplését homályba ne tegye, s az egykor végbement események sorát szomorkodva felidézni nem szabad! Mert az Úr az üldözők rosszindulatát használta fel arra, hogy valójában a rajtunk könyörülőnek akarata teljesedjék. És ha Izraelnek Egyiptomból való kimenetelekor a szabadság ára volt a bárány vére, hát akkor mily nagy öröm kell, hogy elfogja a keresztény népeket, melyekért a mindenható Atya saját Fiát sem kímélte, hanem értünk, mindnyájunkért kiadta őt?! Hogy így legyen Krisztus megöletése miatt a Húsvét: igaz és egyedülálló áldozat, erejében pedig már nem egy nép a Fáraó hatalmából, hanem kiragdatatik az ördög fogságából mind az egész világ!

RESPONZÓRIUM: JERUSALEM SURGE (előző dallamra)

E: Sirasd magad, ó, te Jeruzsálem, / mert reád jó a nagy veszedelem,
Föltámadtál Üdvözítőd ellen, / azért tőled elmúlt a kegyelem.

E: Öltözzél fel hamar gyászruhába, / megalázzván magad bűnbánatba',

H: MERT TEBENNE A VILÁG VÁLTSÁGA, /
MEGÖLETÉK IZRAEL KIRÁLYA.

E: Éjjel s nappal bűneid sirassad, / könnyeidnek patakját hullassad.

H: MERT TEBENNE A VILÁG VÁLTSÁGA, /
MEGÖLETÉK IZRAEL KIRÁLYA.

OLVASMÁNY A ZSIDÓKHOZ ÍRT LEVÉLBŐL (4,1-13)

Óvakodjatok tehát, / nehogy amíg megvan az ő nyugodalmába való bemenetelről tett ígéret, // valaki közületek arról lemaradjon. Mert hozzánk is eljutott az örömhír, miként azoknak, / de nem használt nekik a hallott beszéd, // mert nem járt együtt hitükkel az, amit hallottak. Mert bemegyünk a nyugalomba mi, akik hiszünk. De megmondotta azt is: „Megesküdtem haragomban, nem mennek be az én nyugodalmamba.” Ugyan a világ teremtésével az Úr művei bevégeztettek, - és így szólt valahol a hetedik napról: / „megnyugovék Isten minden munkájától a hetedik napon”, // itt mégis azt mondja: „Nem mennek be az én nyugodalmamba”. Hátra van tehát, hogy némelyek bemennek abba, // míg azok, akiknek először hirdettetett, - nem mentek be oda hitelenségük miatt. Azért ismét kijelölt egy napot, egy Má-t, / amiről sok idővel az előbbi után Dávid által azt mondja: // „Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.” Mert ha Józsué megszerezte volna nekik a nyugalom helyét, // soha azután más napról nem kellett volna szólni. Azért a szombati nyugalom megmaradt az Isten népe számára. Aki bemegy az ő nyugodalmába, az maga is megnyugodott munkáitól, mint Isten az övétől. Siessünk ezért bemenni abba a nyugalomba, // nehogy valaki a hitelenségnek ugyanazon példájába essék. Mert az Isten beszéde élő és hatalmas, - és áthatóbb minden kétélű kardnál, / és elhat az elmének és léleknek, az ízeknek és velőknek legbelsejéig, // és megítéli a gondolatokat és a szívnek szándékait. És nincs semmi teremtmény, - mely láthatatlan lenne előtte, / mindenek mezítelenek és leplezetlenek annak szemjei előtt, // akinek számadással tartozunk.

RESPONZÓRIUM: SEPULTO DOMINO (előző dallamra)

E: Krisztus Urunk hogy megfeszítették, / sok kín által világból kimúlék,
keresztfáról szent testét levették, / szent kenettel illően megkenék.

E: Tiszta fehér gyolcsba takartaték, / kőbe vágott sírba temetteték,

H: KRISZTUS SÍRJÁT OTT MEGPECSÉTELÉK, /
MINDENFELŐL KATONÁK ŐRIZÉK.

E: Tanítványok elszéledtek vala, / félelmükben csak bujkálnak vala.

H: KRISZTUS SÍRJÁT OTT MEGPECSÉTELÉK, /
MINDENFELŐL KATONÁK ŐRIZÉK.

PRO LAUDIBUS

Ó, Ha-lál, ha-lá-lod-dá le-szek, ha- lá- los ha - ra- pá- sod

le-szek né- ked, po-kol! (4.t.) † *

50. zsoltár

Könyörülj rajtam, /Isten * a te nagy irgalmasságod /szerint.

És a te könyörületednek sokasága /szerint * töröld el az én gonoszsá/gomat!

Moss meg engem teljességgel az én gonoszsá/gomból, * bűnömből tisztíts meg /engem.

Mert ismerem az én gonoszsá/gomat, * és szemem előtt van az én bűnöm min/denkor.

Ellened, csak teellened /vétkeztem, * és gonoszat cselekedtem a te színed /előtt.

Hogy igaznak találtassál beszé/dedben, * és győzedelmesnek ítéle/tedben.

Mert íme, már gonoszságban fogan/tattam, * és bűnben fogadott engem /anyám.

Pedig te a szívnek igazságát /szereted, * és bölcsességednek titkait kinyilatkoztattad /nékem.

Hints meg engem izsóppal, és megtisz/tulok, * moss meg engem, és a hónál fehérebb /leszek.

Engedd, hogy örömet és vigasságot /halljak, * hogy örvendezzenek megalázott csont/jaim.

Fordítsd el orcádat bűne/imtől, * és töröld el minden gonoszsá/gomat.

Tiszta szívet teremts bennem, ó, /Isten, * és az igaz lelket újítsd meg ben/sőmben.